

Fam. LXXXIII. NOSTOCHINÆ AG.

(606) NOSTOC COMMUNE VAUCH. — *Sterreschot*, was vroeger gebruikelijk en vooral door de Alchimisten hoog geschat.

Classis V. FUNGI.

Plantae anandrae, e corporibus organicis putrescentibus sive humo enatae; ex iisdem intussusceptione sese nutrientes, in ipso ortu velatae, e cellulis plus minus difformibus compositae, organa omnia simul explicantes, semel fructificantes, dein morientes. Sporidia nuda aut ascis inclusa. — (K. I. 224).

»*Nomades, denudati, autumnales, fugaces, qui Flora reducente plantas, colligunt earum quisquilias sordesque.*» LINNÆUS.

De *Zwammen* wijken in zoo vele opzigten van de overige planten af, dat sommige natuuronderzoekers dezelve als een midden-rijk tusschen planten en dieren beschouwen wilden. Zij vertoonen zich onder allerhande gestalten, dan als naakte zaadkorreltjes op levende of doode gewassen, dan als dunne draden, dan als harde vleezige of vliezige uitbreidingen; anderen stellen kogelvormige of hoedvormige enz. wezens daar. De groene kleur ontbreekt in deze klasse. Zij groeijen over de geheele aarde.

Eigenschappen. Zij bevatten veel meer stikstof dan de overige planten. Als bijzondere bestanddeelen noemt men *Fungine* (eene eigendommelijke vezelachtige smaaklooze stof), *slijm*, *osmazoma*, *Adipocire*, eene eigenaardige zuikerstof, *Phosphor*- en *zwammenzuur*. Velen bevatten vergiftige stoffen. — De meest uiteenlopende eigenschappen worden in deze klasse aangetroffen, waarvan men, bij den tegenwoordigen stand onzer kennis, de oorzaak niet kan aanwijzen. Het is zeker, dat de eigenschappen niet zelden van uitwendige omstandigheden afhangen, daar dezelfde soorten dan eens vergiftig, dan weder onschadelijk zijn, en men in hetzelfde geslacht onschadelijke voedende soorten te gelijk met zeer vergiftigen aantreft. Vergl. V. G. p. 25—32.

Fam. LXXXIV. HYMENOMYCETES FR.

I. POLYPORUS FR. Hymenium pileo homogoneum et concretum, porosum, poris subrotundis, dissepimentis simplicibus, intus ascigeris.

(607) 1. P. OFFICINALIS FR. Pileo suberoso-carnoso unguato extusque albo-zonato, poris flavescensibus. — *Syn.* Boletus laricis Jacq. B. purgans P. — *Gr.* op de oude Lorkenstammen in Z. Europa, Azië. — *Ic.* D. 4.

G. D. De van de uitwendige laag ontdane zwam: AGARICUS ALBUS seu FUNGUS LARICIS.

E. Riekt naar versch meel; smaakt aanvankelijk zoet, dan walgelig bitter.

B. Gedroogd: scherpe in kokende terpentijnolie opl. hars 9,0, hars in koude terpentijnolie opl. 41,0, bitter extract 3,0, gom 6,0, zwamgeraamte 30,6, water 10,4. (BUSHOLZ). — Gom met bitter extract en in water opl. plantenzure zouten 8,30, planteneiwit in oplosbaren toestand 0,70, weeke hars 1,20, hars in kokend water opl. 2,40, hars door alcohol uitgetrokken 23,50, wasachtige stof 0,20, extractstof 2,00, Boletuszuur 0,13, zwamzuur 0,06, wijn- en phosphorzuur 1,35, potasch 0,33, kalk 0,16, door zeezoutzuur uitgetrokken gecoag. eiwit en gomachtige stof 15,50, hars door potasch hydrat verkregen 9,50, fungine 15,00, water 11,00 (BLEY).

W. Inwendig drastisch. uitwendig bloedstremmend.

G. Uitwendig tegen bloedingen en zweren, in substantie; vroeger ook inwendig tegen ingewandswormen, waterzucht, terring enz.

P. AGARICUS TROCHISCATUS seu TROCHISCI AG. — Geheel obsoleet zijn: EXTRACT., TINCT. EN RESINA.

(608) 2. P. SUAVEOLENS FR. (*Syn.* Boletus L.). — *Gr.* op oude wilgenstammen in Europa. — *Ic.* D. 3. Riekt versch naar anijs; slijmig bitter van smaak, was vroeger als FUNGUS SALICIS gebr.

(609) 3. P. FOMENTARIUS FR. (Boletus L.) *Gr.* op beuken- en eikenstammen in Europa.

B. (610) 4. P. IGNIARIUS FR. (Boletus L.) *Gr.* op velerlei boomstammen.

G. D. Van beiden wordt de vuurzwam: AGARICUS seu FUNGUS

QUERNUS PRÆPARATUS seu AGARICUS CHIRURGORUM bereid; *uitwendig* als stypticum.

(611) AGARICUS MUSCARIUS L. (*Syn.* Amanita muscaria P.) *Vliegdoodende Bladzwam* V. G. p. 33. — *Gr.* in de bosschen van Europa, N. Azië, in den herfst. — *Ic.* D. 5. V. G. Tab. I.

G. D. Het onderste verdikte gedeelte van de steng: FUNGUS MUSCARIUS; van walgelijken reuk en brandend scherpen smaak, eene scherpe narcot. stof (Amaniline) bevattend, van scherpe narcot. werking en krampstillend, vroeger tegen epilepsie enz. gebr. thans zeldzaam *uitwendig* in POEDER tegen chron. huidziekten. — TINCTURA FUNGI MUSCARIÏ.

(612) AGARICUS PIPERATUS P. *Peperling*; in de Europ. bosschen gemeen, weleer tegen steen enz. gebr.

(613) EXIDIA AURICULA JUDÆ FR. (*Syn.* Peziza Auricula L. Tremella al.) *Gr.* op Vlierboom-stammen. — *Ic.* D. 2. — Was vroeger als FUNGUS SAMBUCCI seu AURICULA JUDÆ gebr. als zwak adstring., refrig. in angina, hydrops, oogziekten (als sponsjes op het oog, daar zij het water gemakkelijk inzuigt). — In onze Apotheken gewoonlijk met kleine soorten van POLYPORI vervalscht, als P. VERSICOLOR FR. enz.

Fam. LXXXV. GASTEROMYCETES FR.

(614) ELAPHOMYCES OFFICINALIS N. AB ES. — (*Syn.* Lycoperdon cervinum L. Sclerodema P.) *Gr.* onder de aarde in bosschen; kogelrond. — *Ic.* D. 1. Vroeger als BOLETUS CERVINUS in gebruik, diaphor., stimulans, aphrodisiacum. Bevat osmazoma, weekhars, vluchtige stinkende stof, vette olie, zwamsuiker, gom, slijm, inuline (BILZ).

B. (615) LYCOPERDON BOVISTA L. (Bovista nigrescens P.) *Gr.* op zandige oorden in Europa. — *Ic.* D. I. V. G. Tab. I. De verdroogde zwam was weleer als BOVISTA, STREPITUS LUPI seu FUNGUS CHIRURGORUM als stypticum uitwendig in gebruik. Volgens JOHN geven 150 gr. van het *Peridium* 1 gr. asch, uit Phosphas Calcis, Potassae, Ferri, Oxyd. Ferri, Soda en Silica bestaande. — Dikwijls worden aanverwante soorten in plaats van deze verzaamd.

(616) TUBER CIBARIUM L. *Truffel*, in Z. Europ. onder de aarde. Als TUBERA ESCULENTA seu TUBERA TERRÆ NOBILIA weleer gebr.

Fam. LXXXVI. GYMNOMYCETES LK.

SPHACELIA LEVEILLÉ. Fungillus parasiticus mollis, difformis, dein apiculatus aut submitrulatus, sporis sphaerico-ovatis in membranam rugulosam gelatinosam coadunatis, formatus, apicem fructus graminis inhabitans.

(617) s. SEGETUM LEV. fusco-flavus, fructum morbose grossificatum inhabitans.

Var. *a.* *Secalis* NEES AB ES. — *Gr.* op de vruchten der graangewassen, welke daardoor monsterachtig uitgroeijen, en snavelvormig verlengd worden, terwijl ook hunne kleur en zelfstandigheid veranderen. Vroeger wist men de oorzaak van deze monsterachtige vergrooing niet, of hieldt het gansche zaad voor een' paddestoeltje, als zoodanig door DC. SCLEROTIUM CLAVUS, door FRIES SPERMOEDIA CLAVUS, geheeten. — *Gr.* vooral op de rogge, en wordt daarvan tot officineel gebruik verzameld. — *IC. D. Suppl.* I, 24. V. G. Tab. II. Ook op andere grassen wordt dit plantje aangetroffen.

G. D. Het geheele aldus veranderde vruchtje der rogge. SECALE CORNUTUM seu CLAVUS CEREALIS seu SECALIS.

E. Gepoederd van eenen onaangenaamen reuk, smaak zwak bitter, scherp, onaangenaam.

B. Eigenaardige vette olie 35,0006, vetstof, wit, kristall 1,0456, Cerin 0,7578, zwamachtige stof 46,1862, Ergoline 1,2466, osmazona vegetabilis 7,7645, suiker 1,5530, gomachtige albumineuse stof met stikstofhoudende roode kleurstof 2,3250, eiwitstof 1,4600, Phosphas Potassae 4,4221, P. Calcis met sporen van ijzer 0,2922, Silica 0,139 (WIGGERS).

W. Prikkelend, iets verdoovend; vooral op den uterus werkend.

G. Bij moeilijke geboorte tot opwekking der weeën, tegen metrorrhagie, in POEDER 5—10—20 gr. p. d. INFUSIE ($\frac{1}{2}$ —1 dr. op 4 onc., om de 10 min. $\frac{1}{3}$ te nemen).